

ՇՈՒԾՈՒՑ մեզ գրում են. «Սեպտեմբերի 26-ին հանդէս կատարվեց ամենայն հայոց Կաթողիկոսի օժման վեցերորդ տարելարձի և Գէորգեան ձեմարանի 25-ամեակի առիթով։ Հասդէսի սկիզբը կատարվեց Ագուլեցոց մայր-եկեղեցում և չը նայելով, որ օրը կիրակի էր և զելեցիկ, բայց ժողովորդը քիչ էր եկեղեցում և մեծագոյն մասը գալորդի աշակերտներն էին։ Եկեղեցում հանդիսի վերաբերեամբ ոչ մի բան չը խօսվեց։ Այդտեղից ժողովորդը աշակերտների հետ զընաց ուսումնարան։ ուսումնարանում հանդէս կազմեց ժամը 12-ին և վերջացաւ 2-ին։ Համուլտոնները և դաշիճը զարդարված էին կանաչ ծիւղերով։ Ուսուցիչներից երկուսը ծառեր կարդացին։ Փոքր դասարանի աշակերտները կարդացին ուսումնաւորներ։ Երգում էր մօտածնահին մայրաքաղաքը և որը կայ մինչև այժմ ամենահին մայրաքաղաքը և որը կայ մինչև այժմ էլ։ Ես չեմ ուզում վշտացնել ձեզ կամ շարժել ձեր սրտի լարերը, նկարագրելով ամենավերջին անցքերը, որոնք պատկանում են նորագոյն պատմութեան ամենասարսափելի էջերին։ Ճանապարհորդ գիտնականները տեսել են այդ երկրի ազեկտուր տեսարանները, և իրանք ևս տանջվել են դրանցից, որովհետեւ նրանք եկել էին այդ տեղ հենց ամենասարսափելի սովոր ժամանակ, Վայր վիճակից այդինք ունենալ։ Այդ շնորհինների կենտրօնն էր Հայաստանի այժմեան Վան քաղաքը, որը այժմ ևս բաւական մեծ է և ունի մի քաղաքամաս, որ այժմ անուանվում է Այգեստան։ Այգեստանում այժմ ջուրը մատարից յորդաւառ ձիւնը, որը բնորոշ է այդ երկրի համար ամենահին ժամանակներից։

30 հոդուց կազմված քառաձայն խոմքը ֆիս-
հարմօնիայի հետ։ —

ՀՕՌՈՒՑ մեզ հաղորդում են հետևեալը. «Այս
կան սերունդի վերջին շառաւելոյն, որը, ի միջի ընթացքում կազմված է կրթված և համակրելի հայեր։ Հանցում է միներալոգիայի պրօֆէսօր Անդրէաս Արծրունուն, հին հայկական արքայա-
նում ենք շատ կրթված և համակրելի հայեր։ Ջրանցքի, և որովհետև բոլոր ազգերը այժմ պա-
հանջ ունեն այդպիսի ջրանցքների, այդ պատ-
ճառով մենք պէտք է քաղղէացիներին համա-
գործեան ձայնում է միջնորդել Քաղաքական շա-
գործակցութիւնը Միուէրիվէրի հետ դեռ ևս
ընդհատված չէ։

ԲԱԴԻՒ: Վճռված է միջնորդել Քաղաքական շա-

տարի Մարց կալուածքի մէջ հոգեսոր իշխանութեան տնօրէնութեամբ արած կարգադրութիւնները մեռաենութեամբ «Ղաղթէ» մէջ երեսյաց մասմանակ յաճախուս էք Բերլինի հանողներ:

ԱՐՏՈՎԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

ունարական դպրոց հիմնելու մասին, որի համար Բագուի նաև մարդիւնաբերողները նուիրել են 40,500 ռուբի:

ԱՐՏՈՒՐԻՆ ՏԵՍԻԹԻՒՆ

Ա.ՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՆԳՐԵՍ
ԲԵՐԼԻՆՈՒՄ

(Պրօֆէսօր Վարդակյանը ամուս այսիւ սահման)

Խնչպէս յայտնի է մեր ընթերցողներին, նուրեւս Բերլինում կայացաւ աշխարհագրական միջազգային կօնդրէս: Այդ կօնդրէսում հոչակաւոր պրօֆէսօր Ռուդոլֆ Վիրխով մի ճառ արտասանեց Հայաստանի և Հայերի վերաբերմամբ, նիւթառնական մեջ մենք մինչև այժմ շատ մուժ դաղափար ունեինք. ծերունի Ստրաբոնը ցիշում է քաղղացիներին երեք տեղերում: Այդ արձանագրութիւններից երես է, որ քաղղէացիները ոչ սեմիտներ են և ոչ հնդկա-գերմանացիներ, այնպէս որ տարբերվում են նրանք և Հայերից:

«Berliner Tageblatt» լրագիրը բերում է պրօֆէսօր Վիրխօվի այդ ճառը, որը մենք տպում ենք թարգմանաբար:

Այսօրվայ նիստի առաջին հոկտօրն է, այդ հիման վրա դօկտօր Բէլը և կաւ այն եղած չեմ ունեցել, որուղ որպէս լիսու սղած սալու կին մինիստր Կավենեսկ, Յօրէպէր և ուրիշներ։ Ենթակի սահմանները, այնպէս որ Սրարատը ընկոււմ է բաղդէացիների երկրի սահմանի մէջ, մօտ այդ պարուններին։ Մեղադրանքը որքան ծիծաղաշաբթ է, այսքան էլ ամօթւթեր է։

— «Köln Zeitung» լուսահոն առաջ է։ որ վաճառքուն է և առաջ է հրաւեր դէպի բրիտանական հպատակները։ Նրանք պարտաւոր են յիշել իրանց պարտը դէպի թագուհին և խուսափել առևտրական յարաքերութիւններից։ Տրանսվալի և Օրանժենան հանդիպութեան մեջ էլեւ,

սում է լրագիրը, պրօֆէսօր Վիրխօվի, սրբ կացութեանը, որ Սրարատը չէ այն տեղը, որ մի շատ հետաքրքիր բանախօսութեան մէջ կանգ առաւ Նոյի տապանը և զօկտօր Բէլը ապաժմեց Լէման և Բէլը դօկտօրների էկապէդիցիայի մասին Հայաստանում։ Վիրխօվի ճառի նիւթը նորագոյն հետազոտութիւններն էին։ Մեծ գովասանքով խօսելով դօկտօր Լէման և զօկտօր Բէլը զիտնական ճանապարհորդների մասին, Վիրխօվ ասեց, թէ դօկտօր Լէման ցանկանում էր ներկայ լինել այս նիստին, բայց ինքը տեղեկութիւն ստացաւ, որ նա այսօր է միայն հասել Կ. Պօլիս։ Դօկտօր Բէլը գանգում է Թիֆլիսում, որտեղից կամենում է կրկին ուղևորվել դէպի թիւրքաց Հայաստան, ուր նա փորձել է թիւրքաց կասկածեան կացութեանը, որ Նոյի տապանը և զօկտօր Բէլը առաջ է նշանակում, այլ երկրի անուն է, այսինքն Ռուբատու, որը բռնած էր հրամային Հայաստանի մասը և առաջարկում էր հրամային Հայաստանի մասը մասը, և երկրորդ՝ որ Նոյեան տապանի սարը, այսուեցի աւանդութիւնների համեմատ, Նիվիր լեռն է Լուլու երկրի մէջ։ Դօկտօր Բէլը գտաւ մի միւնաքար հարաւում, որի մի կողմը կար քաղցէական արձանագրութիւն, իսկ միւս կողմը—ասօրական։ Այդ երկու ազգերը գործ էին ածում բենագիր տառեր, ինչպէս այժմ գերանաներէն և լիներէն լեզուները գործ են ածում լատինական տառեր։ Այդ գիւտից յետոց

լի հրամակիրութեան համբ: Վերոյիշեալ զիտնականների ուսումնասիրութեան ենթակայ երկրը մեծ է, բայց մինչն այժմ շատ թիջ է հետազոտված զիտնականների կողմից: Հայաստանը ներկայումս անունով շատ ծանօթ է, բայց շատ որոշ հասկացողութիւն դժուար է կազմել այդ երկրի մասին, և լեզուն էլ շատ չէ կարող նպաստել այդ երկրի ուսումնասիրութեան գործին, որովհետեւ այդ երկրում ամեն կողմից տեղի են ունեցել ձուլումներ: Որտեղից են ծագում այժմեան հայերը: Յամենայն գէպս մենք նրանց քաղցէացներ չը տեղու է համարենք, ու ենանինը՝ շատեանա

Հայերէնը կազմում է հողկա-դերմասական լու-պէտք է շասարսոք, այլ սկզբուորի ձասամատա-վարժատրութրւասոր էրու մալլու. Յոյժ դշտա-կապմաս զօլոորայի սրմիստրութրւուը թախա-

Digitized by srujanika@gmail.com

